

Дослідження «Формування культури безпеки життєдіяльності учнів»

(демоверсія аналітичної довідки)

На виконання наказу Департаменту освіти і науки, молоді та спорту виконавчого органу Київський міської ради (Київської міської державної адміністрації) від 10.11.2014 р. № 580 Центром науково-освітніх інновацій та моніторингу 17 грудня 2014 року проведено дослідження щодо сформованості культури безпеки життєдіяльності учнів м. Києва.

Тема дослідження

Формування культури безпеки життєдіяльності учнів.

Об'єкт дослідження – процес виховання культури безпеки життєдіяльності учнів.

Предмет дослідження – соціально-педагогічні чинники, що впливають на формування культури безпеки життєдіяльності учнів.

Мета дослідження – вивчення стану сформованості культури безпеки життєдіяльності учнів.

Практичне значення дослідження полягає у тому, що:

- органи управління освітою отримають об'єктивну інформацію та статистичні дані про стан сформованості культури безпеки життєдіяльності учнів 10-х класів м. Києва, що сприятиме прийняттю ефективних управлінських рішень адміністраціями закладів освіти;
- громадським організаціям допоможе у плануванні заходів, спрямованих на формування культури безпеки життєдіяльності учнів;
- педагогам отримані дані допоможуть в організації роботи зі школярами та їхніми батьками щодо пропаганди здорового способу життя, навчання алгоритму дій поведінки в умовах надзвичайних ситуацій, формуванню безпечних умов життя.

Характеристика інструментарію моніторингового дослідження

Для досягнення мети дослідження розроблено анкету для учня 10-го класу, яка містить 22 питання.

Метою запитань анкет було одержання інформації про:

- стан фізичного здоров'я учнів;
- ставлення підлітків до збереження власного здоров'я;
- чинники, що впливають на зміцнення здоров'я; чинники, що руйнують здоров'я молоді;
- готовність учнів діяти у небезпечних ситуаціях;
- заходи, що проводяться у ЗНЗ щодо формування культури безпеки життєдіяльності учнів;
- потреби учнів щодо поповнення знань з безпеки життєдіяльності.

Загальна характеристика складу учасників дослідження

У дослідженні брали участь 2229 респондентів із 150 загальноосвітніх навчальних закладів (ЗНЗ) м. Києва.

Загальна характеристика результатів дослідження «Формування культури безпеки життєдіяльності учнів»

I. За результатами обробки масиву даних опитування отримано статистичні дані про:

1.1. Якісний склад учнівського колективу ЗНЗ

56,4% дівчат

43,6% хлопців

1.2. Ставлення учнів до власного здоров'я

83,7% учнів усвідомлюють, що кожна людина повинна сама дбати про своє здоров'я.

63,2 % учнів постійно слідкують за своїм здоров'ям.

67,3% учнів хворіють кілька разів на рік.

5,0% учнів жодного разу не захворіли за рік.

67,0% учнів оцінюють свій стан здоров'я як задовільний (Додаток 2).

3,6% учнів оцінюють свій стан здоров'я як поганий.

68,3% учнів займаються спортом (Додаток 1) .

55,6% учнів вживають здорову їжу.

50,2% учнів намагаються дотримуватися етичних і моральних норм.

1.3. Ставлення учнів до шкідливих звичок

84,0% учнів не палять, 6,8% учнів палять час від часу, 2,7% – постійно.

76,9% учнів не вживають алкоголь (Додаток 1) .

11,4% учнів вживають слабоалкогольні, 11,25% енергетичні, 8,7% алкогольні напої.

69,0% учнів знають, що постійне вживання алкоголю викликає залежність.

87,5% учнів вважають, що паління та алкоголь погано впливають на здоров'я.

29,6% учнів вважають, що паління та алкоголь допомагають розслабитися, 19% – самоствердитися, 8% – налагодити стосунки.

14,5% учнів вважають, що паління, алкоголь допустимі у помірній кількості.

1.4. Збереження психічного здоров'я

88,6% учнів знімають нервово-психічну напругу прослуховуванням музики.

4,8% учнів знімають нервово-психічну напругу за допомогою паління, 3,2% – вживання алкогольних, слабоалкогольних, а 1,9% – вживання енергетичних напоїв.

60,9% учнів вирішують конфліктні ситуації шляхом обговорення і компромісу.

50,7% учнів розвивають позитивне ставлення до життя.

47% учнів потребують спілкування з психологом.

1.5. Чинники, що впливають на збереження здоров'я учнів

66,3% учнів вважають, що зберегти здоров'я можна завдяки заняттям спортом.

52,7% учнів вважають, що зберегти допоможе відсутність шкідливих звичок.

50,1% – дотримання особистої гігієни.

1.6. Стан підготовки учнів до дій у надзвичайних ситуаціях

95,8% учнів знають, як правильно діяти у разі виникнення пожежі, 76,7% – у разі землетрусу, 69,9% – у разі воєнних дій, 59,1% – у разі терористичного акту.

88,7% учнів знають, що робитимуть у разі дорожньо-транспортної пригоди; 82,8% – при нещасному випадку на воді, 71,9% при витоку газу, 68,2% – виявлені вибухового пристрою, 63,3% – при ураженні електричним струмом, 51,5% – при ударі блискавки, 47,8% – у разі виникнення радіаційної небезпеки.

Учні знають, як надати долікарську допомогу:

81,7% – при травмуванні,

76,5% – сонячному/тепловому ударі,

73,9% – при харчовому отруєнні,

73,7% – нещасному випадку на воді,

70,5% – опіках,

64,2% – обмороженні,

38,5% – при ураженні струмом,

37,0% – при отруєнні хімікатами, ліками,

29,4% – отруєнні газом.

1.7. Роль школи у формуванні культури безпеки життєдіяльності учнів

У ЗНЗ учні отримали таку інформацію:

95,0% – дії у надзвичайних ситуаціях,

86,4% – дотримання заходів безпеки у побуті,

81,1% – порядок евакуації населення,

64,1% – дії під час епідемії,

59,7% – дії під час терористичних актів,

58,1% – про заходи забезпечення радіаційного захисту,

56,1% – про місця розташування захисних споруд (бомбосховищ).

71,1% учнів брали участь у заняттях з техніки безпеки.

36,8% учнів – зустрічалися у школі з працівниками пожежної безпеки, 32,2% – представниками ДАІ .

3,0% учнів не брали участі у шкільних заходах з безпеки життєдіяльності.

1.8. Запити учнів щодо знань з основ безпеки життєдіяльності

Учні виявили бажання поглибити свої знання щодо:

68,4% – дій у випадку воєнних дій (Додаток 3),

53,3% – дій у випадку техногенної/приводної катастрофи,

47,5% – щодо надання долікарської допомоги.

70,0% учнів хочуть зустрітися з інструктором з виживання в екстремальних умовах, 52,8% – лікарем, 47,4% – психологом, 29,5% – пожежником, 24,5% – міліціонером, 23,1% – екологом, 14,0% – інспектором ДАІ.

2. Аналітична інформація

Відповідно до результатів дослідження, учні 10-х класів загальноосвітніх навчальних закладів м. Києва обізнані з основними небезпеками, що загрожують людині і навколишньому світу, знають їх прояви, способи захисту від них. Мають загальне уявлення, що треба робити у разі виникнення надзвичайних ситуацій. Зі слів учнів, вони отримують необхідну інформацію для безпечної життєдіяльності як в сім'ї, так і в школі.

Однак учням бракує знань щодо поведінки у ситуаціях, які наразі потребують особливої уваги, а саме під час:

- воєнних дій;
- терористичного акту;
- радіаційної небезпеки;
- техногенної/природної катастрофи;
- великого скупчення людей;
- ураження струмом, опіках.

Також учні виявили бажання поглибити свої знання з основ надання долікарської допомоги при ураженнях електричним струмом, отруєнні хімікатами, ліками, газом. Їм цікаво зустрітися з інструктором з виживання в екстремальних умовах.

Однією зі складових безпеки життєдіяльності є збереження і зміцнення здоров'я. За результатами дослідження, десятикласники небайдужі до свого здоров'я: вони займаються спортом, читають спеціальну літературу з питань зміцнення здоров'я; намагаються уникати стресових ситуацій; більшість із них утримується від вживання алкоголю, не палить. Незначна кількість учнів загартовують організм і роблять зарядку. Десятикласники намагаються

вирішувати конфліктні ситуації конструктивно. У разі виникнення нервово-психічної напруги учні здебільшого долають її активними способами: займаються спортом, здійснюють прогулянки, спілкуються.

У більшості учнів сформовані правильні теоретичні уявлення про чинники, що зміцнюють чи руйнують здоров'я людини. Більшість опитаних десятикласників усвідомлюють усю небезпеку, що несе вживання наркотиків і алкоголю. Однак близько 20% учнів вважають, що ці засоби допомагають розслабитися, самоствердитися, налагодити стосунки.

Незважаючи на всі зусилля молоді щодо зміцнення власного здоров'я, 95% десятикласників хворіють протягом року: більшість із них (67%) – з частотою два і більше разів на рік. Кожний двадцятий старшокласник постійно відчуває себе погано. Це свідчить про те, що превентивна робота по зміцненню здоров'я учнів у школі і в сім'ї, не забезпечує в достатньому обсязі реалізацію її головної мети – зниження захворюваності.

При вивченні навчального предмета «Захист Вітчизни» учителям необхідно звернути увагу на поглиблене опрацювання таких тем: радіаційна небезпека, надання долікарської допомоги у разі отруєння газом, хімікатами, ліками.

Під час розробки виховних заходів, варто врахувати потреби учнів з безпеки життєдіяльності, а саме:

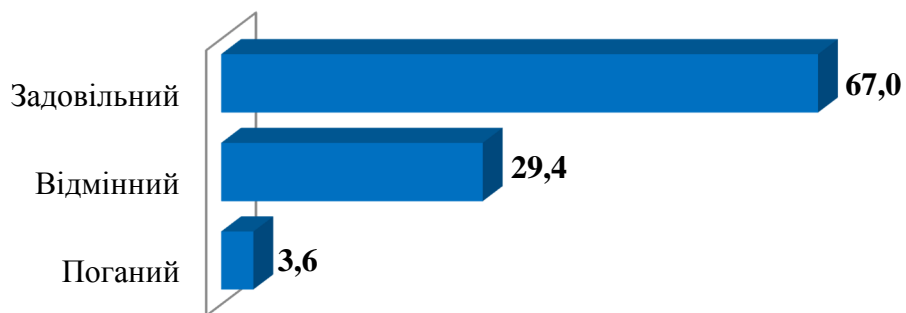
- як вижити в лісі;
- як вижити в надзвичайних/екстремальних ситуаціях;
- як діяти у разі терористичного акту;
- про надання психологічної підтримки у разі надзвичайних ситуацій;
- про правила самозахисту;
- як діяти при великому скупченні людей;
- як діяти при ураженні струмом, опіках;
- про наслідки радіаційних випромінювань.

Додатки

Додаток 1. Розподіл відповідей учнів на запитання: «Що Ви робите для зміцнення власного фізичного та психічного здоров'я?», (у відсотках)

Додаток 2. Розподіл відповідей учнів на запитання: «Як Ви оцінюєте свій стан здоров'ям?», (у відсотках)

Додаток 3. Розподіл відповідей учнів на запитання: «Які знання з безпеки життєдіяльності Ви хотіли б отримати?», (у відсотках)

